

Mysterie uit het oude Egypte

Achter het masker van Toetanchamon Deel 1

Ter gelegenheid van het feit dat het graf
100 jaar geleden is gevonden
1922 – 2022

Olette Freriks
Qurna Luxor Egypte 2020

Dit boek draag ik op aan mijn moeder Corrie Crum en dit is tevens de tweede gelegenheid van het boek mijn moeder wordt 90 jaar op 23 augustus 2020 en zij is geboren in 1930 in de tijd dat Howard het werk aan het graf van Toetanchamon aan het afronden was en dat was klaar op 17 november 1930.

Het eerste exemplaar van dit boek zal daarom voor haar zijn.

En aan mijn enige broer Norbert Freriks 1967-2002 omgekomen bij de bomaanslag in Kuta Bali.

Mysteries uit het oude Egypte

**Achter het masker van Toetanchamon
Deel 1**

Olette Freriks

Veel van de teksten in het boek zijn gebaseerd op de dagboeken van Howard Carter, het dagboek van Arthur Callender en van Arthur Mace.

De reden is, dat dit is wat er is gebeurd en de heren hebben het zelf opgeschreven wat kan iemand hieraan nog toevoegen.

Maar wat ik wilde is nu eens duidelijk maken hoe alles werkelijk is gegaan en niet dat het een van de vele sprookjes verhalen zou worden.

Foto's; Vele foto's zijn van mijzelf maar gelukkig had ik ook een beetje hulp, ik wil heel graag dhr. Richard Dick Sellicks bedanken dat ik zijn foto's mag gebruiken in dit boek.

En natuurlijk The Griffith Institute, University of Oxford, die de foto's bewaren die gemaakt zijn door Howard Carter, Lord Carnarvon en Harry Burton. Verder alle fotografen waarvan ik geen informatie heb voor alle andere foto's.

Vormgeving & Bewerking: André de Ruiten.
Coverontwerp: SGOOP Enschede Nederland
ISBN 9789464487244

© 2020 Olette Freriks

Voorwoord.

Op 4 november 2022 is 100 jaar geleden dat het graf van Koning Toetanchamon gevonden werd.

Dit boek is een ode aan Lord Carnarvon, Howard Carter en Harry Burton en natuurlijk alle andere leden van het team en verdere medewerkers.

Maar in het bijzonder aan de eerste drie, waarom?

Aan Lord Carnarvon omdat hij de geld middelen ter beschikking stelde, eerst voor de vele jaren dat men nodig had om het graf te vinden en daarna de jaren om het uit te ruimen.

Aan Howard Carter, die het onmogelijke mogelijk maakte door zijn intense wil en doorzettingsvermogen, om het graf te vinden en te blijven zoeken tot hij het eindelijk gevonden had en dan de jaren van onderzoek en uitruiming van de 5350 objecten uit het graf en de vele problemen die hij op zijn pad tegen kwam en natuurlijk de tegenslag van het te vroege overlijden van Lord Carnarvon, maar alles heeft hij overwonnen en hij heeft het hele project tot een geweldig einde gebracht waar wij vandaag de dag nog van kunnen genieten in het museum in Caïro en hier in Luxor van het graf in het Dal der Koningen.

Maar ook aan Harry Burton die voor die tijd geweldige foto's heeft gemaakt, 1200 in totaal op glasplaten en deze zijn nog steeds geweldig om naar te kijken, je kan haast niet stoppen.

Gelukkig ligt nu alles beschermd opgeslagen in het 'Griffith institute' een onderdeel van de Universiteit van Oxford in Engeland. Zowel alle informatie van dagboeken en alle notities van iedereen die wat heeft geschreven van het team en de glasplaten met de foto's van Harry Burton.

Mijn plan om een boek te maken heb ik al heel lang, maar ja ik moest wachten tot het tijd er voor was.

In de tussentijd heb ik niet stilgezeten en heb alles bij elkaar verzameld wat ik maar kon vinden.

Ik weet nu dus van alles precies waar het stond in het graf.

Ik hoop dat u er veel plezier van mag hebben met het lezen over het werk van Howard Carter en zijn team. En geniet ook vooral van de prachtige foto's, 888 in totaal.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	9
Wie was koning Toetanchamon?	16
De familie stamboom.....	21
De restauratie stèle van Toetanchamon.....	26
Het Dal der Koningen.....	28
1902 Concessie naar Theodore Monroe Davis	35
1903-KV43 Howard Carter voor Davis	38
1905- KV46 Arthur Weigall voor Davis.....	44
Het graf van Yuya & Tuya.....	45
Edward Russel Ayrton werkt i.o.v. Davis.....	57
1907 – KV55 Edward Ayrton voor Davis.....	59
Het graf.....	62
1907-KV54 cache voor Toetanchamon de 2de aanwijzing, Ayrton voor Davis.....	67
Blauwe hoofddoek uit KV54 van Toetanchamon	71
Het mummificatieproces.....	73
1909 KV58 E.H. Jones voor Davis de 3de aanwijzing voor het bestaan van Toetanchamon.....	78
De laatste Jaren van Davis in het Dal der Koningen.....	80
1817 Belzoni KV21	81
2005 - KV63 Otto Schaden.....	86
KV23 Graf van Ay.....	93
WV 24.....	97
WV25.....	99
KV65	103
WV22 Amenhotep III	105
Howard Carter	112
George Edward Stanhope Molyneux Herbert.....	125
Lord Carnarvon & Howard Carter	131
Lady Evelyn Leonora Almina Herbert.....	134
Op zoek naar het graf van Toetanchamon.....	138

Het eerste onderzoek seizoen van Carter	138
Tweede onderzoek seizoen	143
Extra onderzoek, 19-24 februari 1919	149
3de onderzoek seizoen, 19-12-1919 – 16-03-1920	151
Vierde onderzoek seizoen, 01-12-1920 – 03-03-1921	160
Vijfde onderzoek seizoen, 08-02-1922 – maart 1922	166
Zesde onderzoek seizoen, 1-10-1922 - 04-11-1922	169
Hussein Abdul-Rassoul.....	175
De teamsamenstelling na de vondst van het graf.....	177
Arthur Robert Callender	178
December 1922, deel uit het dagboek van Arthur Callender	180
Arthur Cruttenden Mace	184
Harry Burton.....	186
Minnie Catherina Burton, geb. Duckett.....	189
Sir Alan Henderson Gardiner.....	191
Alfred Lucas	194
Percy Edward Newberry	197
James Henry Breasted.....	198
Walter Hauser	199
Lindsley Foote Hall	200
Richard Adamson	202
Het graf van Toetanchamon is gevonden.....	203
Objecten in de gang voor de tweede doorgang.....	230
Houten hoofd van Toetanchamon komend uit een blauwe Lotusbloem, CNR 008, museum nr. JE60723.....	232
Houten doosje in de vorm van een cartouche, CNR 014B, museum nr. JE61493.....	233
De Lunches in KV04.....	234
De gevonden objecten in de voorkamer.....	236
Wensbeker, CNR. 014, museum nr. JE 62125	237
De Ka-beelden, CNR. 22 en 29, museum nrs. JE 60707 en JE 60708.	238
De boeketten	240

Kist met bol deksel en oorlogstaferelen, CNR. 21,.....	241
museum nr. JE 61467.....	241
Begrafenisbed met de leeuwenkop	243
Kist van ivoor, ebbenhout en rood hout.....	244
Poefdoek & zemelen & kralen, CNR. 034, museum nr. JE 62751	246
Twee zwarte kisten op een slee.....	247
Ebbenhouten kinderstoel, CNR. 039, museum nr. JE 62033.....	249
Twee kisten en een kleine granaatappel	250
Ornamenten kist, CNR. 044, museum nr. JE61476	251
Kandelaars van brons en hout, CNR. 041, museum nr. JE 62356.....	254
Een albast/calciëet kannetje, CNR. 045, museum nr. JE 62126.....	255
Ebbenhouten bed met wandelstokken er boven op	255
Scharnierende houten witte kist, CNR. 050, museum nr. JE 61454	256
Albasten zalfvazen	258
Albasten zalfvaas op een tafel van albast.....	259
Sierlijke albasten zalfvaas.....	259
Siervaas van albast op een sierstandaard	260
Siervaas van albast op een sierstandaard	260
Het tweede begrafenis-bed van Mehet-Weret.....	261
Halfgrond kistje van rood hout.....	263
Voedsel dozen, CNR. 062, museum nr. JE 61402.....	264
Ebbenhouten rode kist, CNR. 054, museum nr. JE 61452.....	266
Gouden corselet van de koning, CNR. 054K, museum nr. JE 62726.....	268
Eenvoudige witte kist, CNR. 068, museum nr. JE 61455.....	269
Ceder houten stoel, CNR. 087, museum nr. JE 62029	269
Kruk met eenden poten, CNR. 083, museum nr. JE 62035	270
Het derde begrafenis-bed met de kop van Ammit.....	271
De gouden troon van Toetanchamon	273
De wandelstokken van de koning.....	274
Ronde witte kist van ebbenhout.....	276
Gouden heiligdom, CNR. 108, museum nr. JE 61481.....	277

Houten portret figuur van Toetanchamon	281
Gedecoreerde strijdwagen	283
Strijdwagen gedecoreerd, CNR. 122, museum nr. JE 619909.....	284
Het gedeeltelijk leeghalen van de voorkamer.	287
Januari 1923.....	287
Het overlijden van Lord Carnavon	309
De vloek van de farao	310
De lezing in Edinburg	310
Augustus 1923	315

Wie was koning Toetanchamon?

1342-1323 v.Chr.

Toetanchamon was de zoon van Echnaton, zijn moeder was een volle zuster van Echnaton. Waarschijnlijk prinses Sit-amon wiens naam is veranderd in Kiya omdat haar naam niet overeen kwam met het geloof wat haar broer/echtgenoot aanhing.

Hij had namelijk de aanbedding van de vele oude Egyptische goden afgeschaft en er werd vanaf nu maar één god aanbeden namelijk de zonnescijf genaamd de Aton deze werd uitgebeeld als een zonnescijf met lange stralen met aan het einde allemaal handjes die anch-tekens vasthielden.

Als prins had hij de naam Toetanchaton en hij groeide op in het Noordelijk paleis te Amarna.

Hij werd koning in het jaar 1333 v. Chr., op de leeftijd van 9 à 10 jaar.

Hij kreeg de troon naam Neb-kheperu-re en hij was de enige zoon van koning Echnaton en koningin Kiya, zij stierf waarschijnlijk in het kraambed, zijn stiefmoeder was de machtige koningin Nefertiti een nicht van zijn vader.

Zijn koninklijke voedster was de vrouwe Maia, we kennen haar van haar graf in het Bubastion te Sakkara.

Zijn leraar was een man met de naam Sennedjem wiens graf is gevonden in Akhmin dichtbij het huidige Sohag.

Toen Toetanchamon koning werd trouwde hij met zijn halfzus Ankhesenpaaten (later bekend als Anchesenamun) die een paar jaar ouder was dan hij.

Ze hadden 2 dochters, die beiden dood geboren zijn.

De beide meisjes zijn gemummificeerd en bijgezet in het graf van hun vader.

Een onderzoek gehouden in 2011 wijst uit dat de eerste is overleden na een zwangerschap van 5 à 6 maanden en de tweede bij een zwangerschap van 9 maanden.

Er is geen bewijs gevonden voor het overlijden van beide meisjes.

Gezien de leeftijd van de jonge koning kon hij nog niet zelfstandig regeren, hij was dus onder de hoede van zijn vizier, de hogepriester Ay, de vader van zijn stiefmoeder en broer van zijn grootmoeder koningin Teye, zijn generaal Horemheb en kanselier Maya. Horemheb heeft laten opschrijven dat de koning hem de titel had gegeven van "*Heer van het Land*" en erfprins bij wet.

Horemheb wist de jonge koning vele malen te kalmeren als hij een drift aanval had.

In het derde jaar van zijn regering heeft Toetanchaton vele veranderingen laten aanbrengen.

Toetanchamon en
zijn halfzuster /
Echtgenote
Ankhespenamon

Zo eindigde hij de alleen aanbedding van de god Aton en gaf de god Amon zijn macht terug, ook de Amon-priesters van de Amon-cultus en de Karnak-tempel kregen hun macht terug.

Thebe werd weer de religieuze hoofdstad en Tell-el-Amarna werd verlaten.

De koning heeft toen ook zijn naam verandert in Toetanchamon en van zijn vrouw in Anchesenamon.

Hij heeft ook de restauratie van alle Amon heiligdommen en nieuwe bouwprojecten in de Karnak tempel aangekondigd.

Hierna werden vele monumenten weer opgebouwd en de koning heeft zich ervoor ingezet om de vele beschadigde afbeeldingen van de goden te laten herstellen.

De traditionele feesten voor de goden werden weer in ere hersteld.

Er is een restauratie stèle gevonden waarop wordt vermeld dat de heiligdommen van de goden en godinnen compleet waren verwoest en werden beschouwd als niet bestaand.

De goden keerden hun rug toe naar het land en een ieder die een gebed naar de goden bracht werd niet gehoord.

Het land was economisch gezien erg zwak en onrustig na de regering van zijn vader Echnaton, de diplomatieke betrekkingen met het buitenland waren erg slecht ze waren door Echnaton totaal genegeerd.

Toetanchamon heeft zijn uiterste best gedaan deze betrekkingen weer leven in te blazen.

Ay/Eje , Horemheb en Maya

Met name met de Mitanni en dat hij daar succes mee heeft gehad is in zijn graf terug te zien aan de hoeveelheid giften uit het buitenland die zijn teruggevonden.

Toetanchamon heeft tempels gebouwd in Nubië in Kawa en Faras.

Ondanks al zijn werk de betrekkingen met de andere landen weer op orde te brengen zijn er ook oorlogen geweest met name in Nubië en Syrië.

Dit is te zien in het generaals graf te Sakkara van Horemheb en het graf Amenhotep Huy TT40 in de Medinet Koerai in Thebe.

Amenhotep Huy was de onderkoning in Nubië tijdens de regering van Toetanchamon.

Ook is het afgebeeld op een schitterende kist CNR. 21 die gevonden is in het graf van de koning.

Verder is er in het graf weinig terug gevonden over militaire campagnes.

Dat de jonge Toetanchamon hierbij zelf aanwezig was is niet waarschijnlijk.

Hij was nog erg jong en ook zijn gezondheid liet dit niet toe.

In 2008 is er een DNA onderzoek gestart naar de familie van Toetanchamon, hieruit bleek dat Echnaton zijn vader was, en Nefertiti was zijn stiefmoeder.

Bij DNA onderzoek van de mummie van de jonge vrouw die gevonden is in één van de zijkamers in het graf KV35 van koning Amenhotep II, bleek het DNA te kloppen met dat van Toetanchamon.

AMENHOTEP-HUY
Vinceroy van Nubië
tijdens de regering van
Toetanchamon

18e dynastie
TT40
Medinet Mourai

Zij is een dochter van Amenhotep III en Teye en dus een volle zus van Echnaton, haar naam is niet bekend maar zij lag in de kamer naast haar moeder koningin Teye.

Zij zou de oudste dochter van Amenhotep III en Teye kunnen zijn Sit-Amun, bij het huwelijk zou haar naam in Kiya veranderd zijn.

Ook de Canopen van Kiya zijn gevonden in KV55.

De vader en moeder van Toetanchamon waren dus vol broer en zus.

Koningin Teye had een enorme invloed aan het hof van haar zoon na het overlijden van Amenhotep III, zij was ook zijn voornaamste adviseur en wilde natuurlijk de koninklijke bloedlijn zo zuiver mogelijk houden.

Daar Nefertiti geen directe afstammeling was van de Thoetmoside familie, zij was namelijk de dochter van de broer van Teye, de latere koning Ay.

Bij onderzoek van de twee vrouwelijke mummies die gevonden zijn in KV21, blijkt dat het DNA van één van hen overeen komt met de twee kleine dochters van Toetanchamon, dit zou dus de mummie kunnen zijn van Ankhesenamun de koningin van Toetanchamon.

Zij was een dochter van Echnaton en Nefertiti en dus een halfzus van de koning.

De andere mummie zou Nefertiti kunnen zijn immers de gehele familie is meegekomen uit Amarna

Afbeelding van Horemheb in zijn prive graf in Sakkara. Achter zijn stoel staat een man afgebeeld, dit was zijn Noordelijke vizier Paramesse, zijn latere opvolger en stichter van de 19e dynastie. Deze Paramesse is onder de naam van Ramses I op de troon gekomen na Horemheb

De familie stamboom

Zijn overgrootouders waren koning Thoetmosis IV en een lagere koningin van de koning, koningin Mutemwia zij is waarschijnlijk de zus van Yuya en hun zoon was koning Amenhotep III.

Zijn andere overgrootouders waren Yuya & Tuya, de ouders van koningin Teye, zij hadden ook twee zoons, Ay (hogepriester en later opvolger van Toetanchamon WV23) en Anen (een hoge ambtenaar en tweede profeet van Amon in de Karnak tempel. TT120).

Koning Amenhotep III en koningin Teye waren zijn grootouders en de ouders van koning Echnaton zijn vader maar ook de ouders van zijn moeder Sit-Amun wiens naam veranderd is in Kiya, zij was de oudste dochter.

Toetanchamon was weer getrouwd met zijn twee jaar oudere halfzuster Anchesenamon en zij was de dochter van zijn vader Echnaton en diens vrouw koningin Nefertiti die dus een volle nicht van hem was.

Toetanchamon en Anchesenamom hadden twee dochtertjes die beiden helaas zijn overleden voor de geboorte, maar volledig gemummificeerd zijn gevonden in het graf van hun vader.

Over het leven van de jonge onfortuinlijke koning is helaas weinig bekend we weten dat hij van jagen en vissen hield, maar daar houdt het mee op.

Ook zijn er zijn helaas geen bewijzen gevonden over de laatste levensdagen van Toetanchamon en de reden van zijn overlijden is nog altijd een mysterie.

Er zijn vele rapporten en theorieën, maar de echte reden is moeilijk te achter halen, ook door de slechte staat van de mummie.

De gezondheid van Toetanchamon was erg zwak, hij was mager en 165 cm lang.

Hij had de typische gebit (het bovengebitt steekt over het ondergebit heen) van de Thoetmoside familie waarvan hij het laatste lid was.

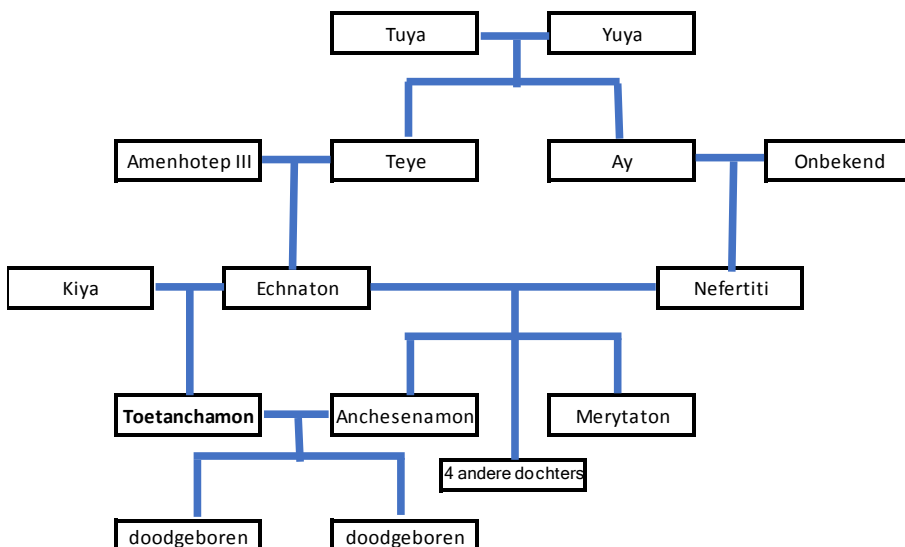
Uit verder onderzoek met CT scans komen steeds meer gebreken aan het licht, die kinderen hebben die geboren zijn uit incest.

Hij leed aan verschillende ziektes, waaronder het syndroom van Marfan, ook bleek uit het onderzoek dat hij leed aan scoliosis dit is een aandoening aan de ruggengraat.

Hij had een botziekte en ook een klompvoet, hij liep dus erg moeilijk, dit maakt het aantal van 130 wandelstokken die in zijn graf gevonden zijn wel duidelijk.

Theorieën over zijn overlijden lopen uiteen van een val uit zijn strijdswagen wat uiterst onwaarschijnlijk is gezien zijn staat van gezondheid, hij zou zich namelijk nooit staande kunnen houden in een strijdswagen.

Stamboom van Toetanchamon

De theorie dat hij vermoord is door een klap op het achter hoofd klopt ook niet want de wond op zijn achterhoofd is pas ontstaan na zijn overlijden.

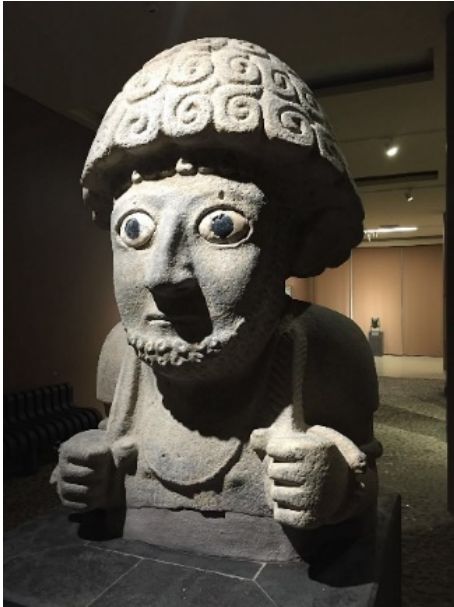
Ook bleek dat hij een zeer complexe breuk aan zijn rechter knie had.

Zeker is dat hij kort voor zijn overlijden zijn linker been heeft gebroken en dat daar een infectie bij is gekomen.

En er zijn sporen van malaria bij hem gevonden.

De conclusie voor nu is dus dat een combinatie van zijn gebroken been met infectie en de malaria de doods oorzaak zou kunnen zijn.

Na de dood van Toetanchamon en zijn twee kleine dochters kwam er een eind aan de Thoetmoside periode.

In de Amarna brieven staat vermeld dat de weduwe van de koning een brief had gestuurd naar de koning van de Hettieten koning Suppiluliuma I, om hem te vragen een van zijn zonen te zenden zodat zij met hem kon trouwen. Verder schreef zij dat zij niet met iemand van het Egyptische hof wilde trouwen en dat zij vreselijk bang was.

Koning Suppiluliuma I zond zijn zoon Zannaza maar voor hij Egypte bereikte werd hij vermoord.

Links een beeld van Suppiluliuma I, nu te zien in het Archeologische museum te Antakya.

Kort daarna trouwde Ay met de koninklijke-weduwe die ook zijn kleindochter was, hij was immers de vader van Nefertiti en de broer van koningin Teye de vrouw van koning Amenhotep de ouders van Echnaton.

Hierna werd Ay tot farao gekroond, van Ankhesenamon is daarna niets meer vernomen en haar naam verdween uit alle papieren.

Zijn vrouw Teye werd hoofdgemalin.

Zij waren de ouders van Nefertiti, Mutnodjemet en Nakht-Min.

Mutnodjemet is later met Horemheb getrouwd de opvolger van Ay.

Deze huwelijken van Ay met zijn kleindochter en Horemheb met Mudemwia waren nodig voor de legitimatie van het koningsschap.

Na de dood van Ay 4 jaar later, usurpeerde Horemheb zelf de troon en startte direct een campagne om de gehele Amarna tijd uit te wissen.

Zelfs Toetanchamon ontkwam er niet aan, zijn naam en cartouches werden uitgewist.

Ook de restauratie stèle waarop staat dat alles weer in ere hersteld moest worden en dat de tempels heropend moesten worden of herbouwd en wat Toetanchamon heeft laten bouwen in Karnak en Luxor is allemaal door Horemheb geïsurpeerd.

De regeringsjaren vanaf Amenhotep III telde Horemheb bij zijn eigen regeringsjaren op en zo komt het dat in de koningslijst te Abydos in de tempel van Seti I de namen van deze koningen ontbreken.

Horemheb trouwde met de zuster van Nefertiti, Mutnodjemet zij was zijn tweede vrouw, zijn eerste vrouw Amenia was al overleden.

Zij is begraven in het generaals graf van Horemheb evenals Mutnodjemet.

Beide dames schonken hem geen kinderen en dus stierf Horemheb kinderloos.

Zijn opvolger was zijn noordelijke vizier Paramesse die als koning Ramses I op de troon kwam en de 19de dynastie stichtte, Ramses I was de vader van Seti I en de grootvader van Ramses II.

Door het grote DNA onderzoek in 2010 over de gehele naaste familie van Toetanchamon is gebleken dat het hier gaat om de moeder van Toetanchamon, ze was hier neergelegd in KV35 samen met haar moeder koningin Teye.

De andere mogelijkheid dat het graf voor zijn vrouw en halfzuster Ankheseamun is ook een mogelijkheid.

Maar daar het graf nooit is afgemaakt is ook zij ergens anders begraven.

Zahi Hawass denkt dat ze is begraven aan het eind van een zij-wady waarvan de ingang vlak naast de graven is.

Haar mummie is in KV21 gevonden waar zij op de grond lag ontdaan van windsels en zonder hoofd.

Wat er allemaal met haar gebeurt is na de dood van Toetanchamon en haar huwelijk met haar grootvader Ay weten we niet.

Haar naam is verdwenen uit alle annalen en er is nooit meer iets van haar vernomen, de vrouw van Ay waar hij al mee was getrouwd lang voor het huwelijk met zijn kleindochter, Teye werd koningin.

De eerste Vrouw Iuy van Ay was al overleden en zij was de moeder van Nefertiti de grote koningin van Echnaton en moeder van Ankheseamun, Moetnodjemet grote koningin van Horemheb en Nacht-min die tijdens de regering van zijn neef Toetanchamon generaal in het leger was.

‘Schrijver van de koning’ en *‘Waaierdrager aan de rechterzijde van de koning’*, deze titels van hem zijn gevonden op 5 shabti's die hij heeft geofferd als begrafenis giften en die zijn gevonden in het graf van Toetanchamon.

Hoe Toetanchamon in het kleine graf in de Oost-vallei is beland is een moeilijke vraag, maar het een goede reden is zijn plotselinge overlijden en dit graf was beschikbaar alsmede dat zijn eigen graf KV23 nog niet gereed was.

Hoewel aan de schilderingen te zien zou het wel gebruikt kunnen worden, ze lijken heel erg op de schilderingen in KV62.

Het zou kunnen dat Ay het al direct geüsurpeerd heeft, om zo vlak bij het graf van de grote Amenhotep III begraven te worden en de Amarna tijd er tussen uit te laten.

Waarschijnlijk is er ook besloten door Ay en Horemheb om het project waar Toetanchamon aan begonnen was om zijn naaste familieleden her te begraven stop te zetten en het zo te laten.

Dus de kist van Echnaton is blijven staan in KV55.

De schrijnen van koningin Teye zijn blijven liggen in KV55 en zichzelf is begraven in het graf van haar echtgenoot koning Amenhotep III in KV22, maar haar mummie is teruggevonden in KV35. Ankheseamun is gevonden in KV21, in de hoek van de kamer samen met een andere koninklijke dame waarvan we nog niet weten wie het was.

Maar dat zou heel goed koningin Nefertiti kunnen zijn aangezien ook die nog niet is terug gevonden en daar ik vermoed dat zij en Smenchkare dezelfde persoon waren is ook deze persoon niet gevonden.

Maar het was waarschijnlijk de bedoeling om Nefertiti/Smenchkare te herbegraven in KV62 omdat daar al een heleboel spullen naar toe waren gebracht, aangezien de spullen die in het graf van Toetanchamon gevonden zijn, voor 80% niet van hem zijn.

Spullen zijn aangepast, namen veranderd, maar hier en daar is dat ook over het hoofd gezien, hierover later meer.

In 2005 is er nog een ruimte gevonden in het Dal der Koningen dat nu het nummer KV63 heeft, het is gevonden door Dr. Otto Schaden.

Het ligt direct achter het graf van Toetanchamon onder KV10 van Ammenese uit de 19de dynastie.

Het blijkt een opslagruimte te zijn vol met mummificatie spullen, kisten en vazen uit de tijd van Toetanchamon waarschijnlijk voor de herbegravenissen van de familie.

De restauratie stèle van Toetanchamon

Toen een jongen van negen op eigen kracht de koning van Egypte werd, besloot de persoon achter de troon om een stèle te plaatsen in de 'Grote Hypostyle Zaal', voor de derde pyloon van de tempel van Amon in Karnak.

Deze stèle moest de profeten, priesters en iedereen die het geschrift op de plaat kon lezen laten weten dat als de oogst mislukte of het land niet floreerde, dit niet de schuld was van de huidige regering,

Omdat het zichzelf had losgemaakt van alle regeringen van de recente koning die eerder waren geweest, werd geen farao bij naam genoemd, maar alle recente heersers die geen echte toegewijden van de god Amun waren, werden aangeklaagd:

"Hun harten waren zwak in hun lichaam" en *"Ze vernietigden wat was gebouwd"*, de nieuwe koning, Nebkheperure Toetanchamon was de zoon van een van deze schande koningen, maar op de stèle heeft hij geen andere vader dan Amon, hoewel die het ongenoegen behandeld van de God in de chaos die de vorige koningen hadden veroorzaakt, het was geen wonder dat ze ontstemd waren, hun tempels waren verlaten.

Er werden geen offers gebracht naar de tempels en alles was verwaarloosd en zo had de God Egypte de rug toegekeerd en niets goeds kwam van wat dan ook: gedateerd tot 1331 voor Christus.

Op de restauratie stèle (*zie afbeelding op de volgende pagina*) stelt de nieuwe koning dat hij de tempels gaat laten herbouwen en betere standbeelden en heiligdommen bouwt en geen kosten voor de God spaart.

Als de Nijlvloed niet hoog genoeg is geweest als de oogst beter had gekund, wel dan heeft de koning hierin geen schuld, hij heeft er alles aan gedaan om de gunst van de God te herwinnen.

De stèle geeft toe dat Toetanchamon slechts negen jaar oud is, maar hij is deskundig zoals Ra, ingenieus als Ptah en even scherpzinnig als Thoth.

De jonge koning was niet te zien in Thebe want hij was ten noorden van Memphis en woonde in het paleis van zijn voorouders.

Het Dal der Koningen.

We gaan terug in de tijd niet zover als de farao's maar ongeveer 120 jaar terug.

Namelijk het jaar 1902 toen Theodore M. Davis de concessie in handen kreeg om opgravingen te verrichten in het Dal der Koningen.

In aanloop voor het vinden van het graf van Toetanchamon, heeft hij al vele graven teruggevonden waar directe familieleden van de nog onbekende koning begraven waren.

Het Dal der Koningen bestaat uit twee wady's de Oostelijke wady waar de meeste graven zijn en de Westelijke Wady waar maar een paar graven zijn.

Op de volgende foto's geef ik de graven aan die te maken hebben met Toetanchamon en zijn familie en waar ze te vinden zijn.

Al deze graven worden apart besproken zodat u zelf een verband kunt leggen.

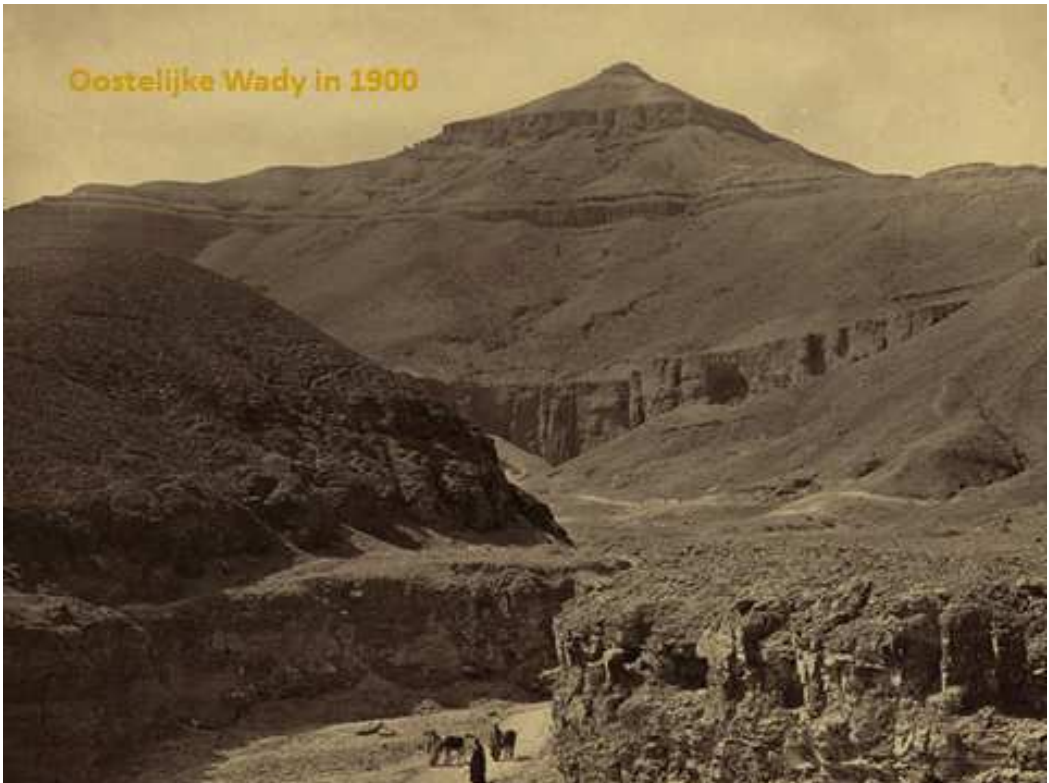
Graven rondom het graf van Toetanchamon die te maken hebben met de jonge koning en familie van de koning.

1900 De Oostelijke-Wady
met in het midden
de top van de natuurlijke
piramide de El-Korn

Oostelijke Wady in 1900

**1907 Oostelijke wady met KV06
Ramses IX en KV55 Amarna
Cache**

**1917 Oostelijke vallei met KV09 van Ramses VI het graf van
Tutankhamun is nog niet te zien ligt nog onder het zand**

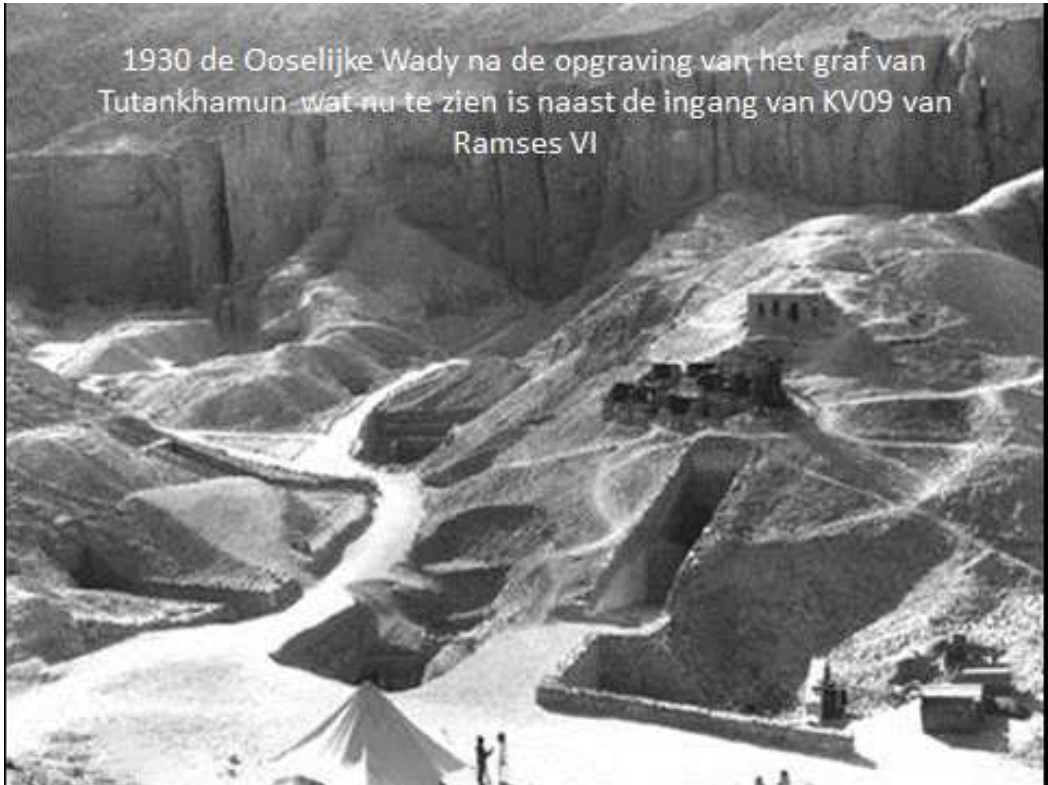
1919 de Westvallei van het Dal der Koningen

1922 Het pad naar de oostelijke wady
foto gemaakt door Harry Burton

1930 de Ooselijke Wady na de opgraving van het graf van Tutankhamun wat nu te zien is naast de ingang van KV09 van Ramses VI

Overzicht van de graven die met Tutankhamun en de familie van Tutankhamun te maken hebben

1902 Concessie naar Theodore Monroe Davis

In 1902 tot 1914 werd de concessie van het Dal der Koningen toevertrouwd aan Theodore Monroe Davis (foto rechts), een zeer rijke Amerikaanse advocaat en zakenman uit Newport.

Carter werkte toen ook al in het Dal der Koningen en verzamelde gedetailleerde informatie over alle graven die in het Dal der Koningen waren gevonden.

Theodore
Davis

Hoofdstuk 3 Theodore M. Davis

In 1902 is de concessie van het Dal der Koningen, in handen gekomen van Theodore M. Davis hij had deze concessie in handen tot en met 1914. Hij heeft in deze jaren ruim 30 graven teruggevonden.

Ik behandel alleen de graven die te maken hebben met de familie Koning Toetanchamon.

Toen in 1902 Davis kwam werken in de vallei groeide er een mooie vriendschap die hem verbond met Howard Carter en Gaston Maspero.

In deze jaren heeft Davis zeker 30 graven terug gevonden, maar helaas had hij geen interesse in een goed en diepgaand onderzoek van de graven en ook niet voor fotografie, dit is zeker een gemis zeker toen hij het graf van Yuya en Tuya terug vond waar alle spullen nog aanwezig waren.

Er zijn geen foto's gemaakt, we hebben alleen een tekening van mevrouw Davis.

Hij had zelfs de basis voor de conservatie van de graven of gevonden spullen niet op zijn lijst staan, dit is ook een ontzettende misser want hierdoor is er zoveel informatie van onschatbare waarde voor altijd verloren gegaan.

In al de jaren waarin hij dus had gehoopt om een nog gesloten koningsgraf te vinden, heeft hij verschillende keren rakelings langs het graf van Toetanchamon heen gegraven.

Maar gezien zijn methode van opgraven mogen we heel gelukkig zijn dat hij het graf van Toetanchamon NIET gevonden heeft en dat Carter dit heeft gevonden anders hadden we nooit die geweldige informatie en prachtige foto's van Harry Burton gehad die er nu zijn. Davis heeft wel een hele serie publicaties geschreven waarin hij van alles beschrijft behalve de feiten.

Toen hij in 1914 zijn concessie teruggaf zei hij erbij dat het Dal der Koningen was uitgeput en er niets meer te vinden zou zijn.

Hij moest eens weten.

Hij heeft het niet meer mogen meemaken want in 1915 is hij overleden in Florida USA.